

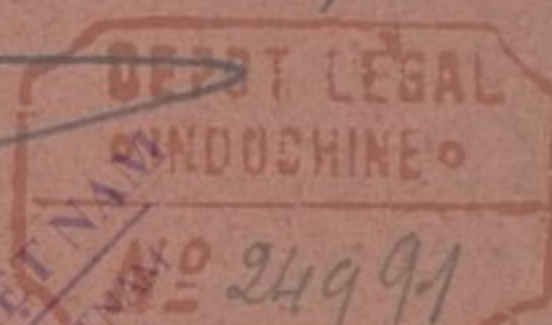
LU'U
BINH
DU'O'NG
LIE

Dépot Légal

3000 Exemplaires

Hanoi, le 9 - 6 - 39

V. Delle

THU' VIEN QUOC GIA VIET NAM
BIBLIOTHEQUE NATIONALE DU VIETNAM
LIBRARY OF VIETNAM
TIEU THUYET giá 0\$40
Đoạn giả Vũ dưng Chúc

THƯ-VIEN
TRUNG-ƯƠNG

M

12597

In lần thứ nhất

ái hiệu QUANG THINH 115, Hàng Gai - Hanoi

Lưu - Bình Dương - Lễ

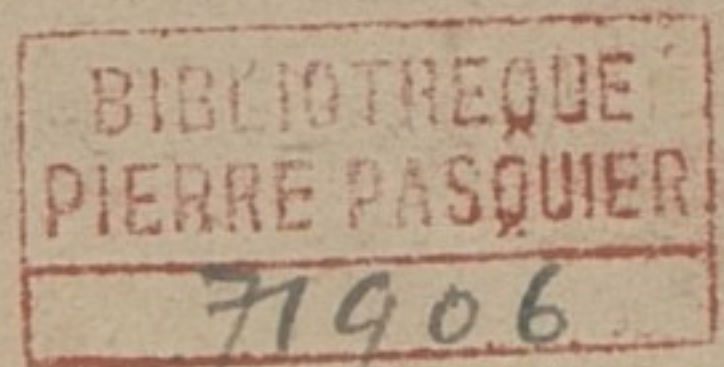
TRUYỆN

(Truyện Lưu Bình Dương Lễ thật là một tấm gương sáng trong bạn bè, đáng ghi để lại muôn đời, mong ai đọc lấy cũng nên suy nghĩ mà phỏng theo sử thế).

Lưu-bình và Dương-lễ là hai chàng trẻ tuổi, kết giao làm bạn. Lưu thì quê ở sơn tây, và Dương thì quê miền bắc-giang, bấy giờ triều đình đương buổi thái hoà, nhà vua xuống chiếu mở khoa thi để kén nhân tài phò tá thánh-quân.

Lưu-bình và Dương-lễ cùng đi thi khoa ấy Dương thi đặc chỉ phong vân mã ba đợt sóng đào đều vượt cả, chiếm tam khôi bằng rồng, còn Lưu-bình thi hỏng đành yên phận khoa này chẳng đỗ thì chờ khoa sau, tiên Dương lễ về quê rồi chia tay một mình Lưu-bình ở lại kinh thành ngày đêm theo nghiệp sách đèn để chờ lúc rồng mây hội khác:

« Vũ môn ba đợt sóng đào,
Học tài thi phận ai nào đã qua,
Đành tâm trở gót lại nhà,
Ôn nhuần kinh sử để chờ hội sau.
Khi nên trời phụ ai đâu;
Trăm năm giấc mộng công hầu thế thôi

Chẳng may gặp lúc quốc gia có biến, sông lở cát bay, mưa tên khói đạn, chốn kinh thành dân chúng gặp buổi loạn-ly, tan vỡ kéo nhau tránh loạn như ong vỡ tổ kiến tan đàn, phổ xá chỉ còn lơ thơ những đám tường mái cháy đỏ, nơi đồng nội đều bỏ hoang tàn, chỗ này đám loạn quân xung sát chỗ kia đám giặc cò tung hoành. Lưu bình là một gã thư sinh chưa đạt chí, nay muốn an thân đèn sách thật cũng khó thay, đành phải quảy gánh cầm thư lên đường. Trãi bao ngày sông pha trong ánh chiến trường chỉ sá kể lắm lúc vào sinh ra tử, nhiều phen suýt làm mồi cho đạn lạc tên bay, thôi thì đưa muối qua thi.

Nương náu cho qua ngày khổ tiết
Cánh hồng còn đợi lúc bay cao

Gải trang y phục như một kẻ lữ hành nghèo khổ chạy vay lạng xăng, chỉ mong cho đạt chí trai, công thành danh toại khỏi hồ bút nghiên.

Cũng may sao cơn biến loạn chỉ như ngọn trào bùng bột rồi tan vỡ ngay thiên hạ lại trở lại cái cảnh bình yên tĩnh mịch, Lưu Bình tìm về quê cũ thì than ôi ! nhìn xem phong cảnh nay đã khác xưa ! cái cảnh sau lúc giặc đã, thôi thì nhà tan, ruộng héo, trâu bò gà lợn sạch sành sanh.

Tìm đến nhà thì nhà đã tan tác như khóm lau thu, mái lá tả tơi, mai gầy trúc héo.

Vườn xưa cỏ mọc xanh um
Lối xưa rêu đã phủ trùm khắp chân.

Lòng buồn rười rượi nhìn cảnh hoang tàn, cái bát cũng chẳng còn để dùng, thì còn lấy đâu được thức chi dùng để theo đuổi việc bút nghiên.

Bấy giờ gặp tiết thu sang, gió heo may thổi, gọi lòng nhớ đến chuyện xưa, nhớ người bạn cũ là chàng Dương Lễ, định tìm đến để thăm và luôn tiện nung nấu ở đây để học hành chờ ngày khai khoa lại ra ứng thí, nhưng Lưu Bình lại nghĩ thầm rằng «bấy lâu xa cách biết rằng bạn kia có giữ tấm lòng trung thủy hay không, hay là nay đã phỉ chí vũ môn, say cái đỉnh chung mà quên người hàn ốc». Nghĩ đến chữ «nhất tử tàng san» mà lòng chàng Lưu lại băn khoăn do dự. Nhưng lửa phiền như giục, gió bắc như sui, Lưu bình quả quyết ra đi đến chốn kinh kỳ tìm vào thăm bạn.

Dặm trường chi sá kể nhọc nhằn ít ngày tới đất kinh sử, phong hội thấy nay đổi mới lầu son gác tía, xa mã huy hoàng, nơi đâu lấp nập những y quan, chốn chốn đều vui vẻ, cái cảnh vui đẹp ấy càng như miả mai cái số phận hẩm hiu muộn chừ công danh của chàng Lưu bình.

Hỏi thăm tìm đến phủ Dương công (Dương lễ khi ấy đã làm quan). Đến nơi thấy dinh thự tráng lệ nguy nga, hoa chào, chim đón, rẫy tường vi mãn mát gió mơn, hàng kim cúc vàng tươi nắng giải, những hàng trụ thạch đầy rẫy thơ hay chữ tốt những khung cửa cuốn lộng lẫy những hình long phượng vắt ngang khóm liễu rủ bên hồ

bán nguyệt, vài hàng thông réo trước các nghênh lương. Trước bia hạ mã ngựa xa đông nghịt, bên những cán cờ đỏ, mấy chú lính với vẻ mặt hồng hách, với chiếc áo nâu đỏ, cái nón sơn chòm đồng quai điều và thanh quất đương ra oai nạt nộ bọn tù nhân đương làm cỏ ở trong sân.

Do tả môn mà vào những đồ lễ, cá chắm tươi để trên mâm đồng, gạo nếp đồ đựng trong thúng khảo đó là của dân thôn xóm biếu. Từ hữu môn mà ra những hương hào, lại mục, khăn lượt áo the, mệng nhai trầu đỏ bẻm, tay sách dép vừa đi vừa cười nói ba hoa...

Cái mùi quyền quý ấy khiến cho Lưu-bình trông thấy mà thêm, tự nghĩ rằng :

— Ôi ! cái bước công danh đến như thế mới là phỉ chí ! Làm trai ở đời không được thế chẳng tủi lắm sao ! » Trí nghĩ hân bước tiến vào chánh môn thì bị ngay một chú lính lệ ngăn lại mà quát rằng :

— Chú kia đi đâu, hãy đứng lại !

Lưu-bình nhìn chú lính mà nói rằng :

— Thưa chú, tôi đây là bạn đồng song cùng quan lớn nhà, từ phương xa mới lại thăm, xin chú làm ơn vào bẩm giúp cho

Chú lính lệ vào đình bẩm cùng Dương công thì gặp lúc Dương công đương dở tiệc tiếp khách, nhắc trông ra thấy bóng Lưu-Bình ở trước sảnh thì lòng những mừng rỡ muốn bước ra ngay để gặp nhau cho phỉ tình mong nhớ bấy lâu, nhưng thấy Lưu

Bình quần áo tả tơi thì lại nghĩ thầm «BẠN ta là người phong phiếm nên mới để lỡ hội công danh nay nhân gặp bước cùng đồ, âu là ta thử dùng một kế «sỉ tiêu» cho kỳ uất ức, ngộ bầu sau này phần chí mà gắng sức học hành, nữa mai ngày đỗ đạt nên danh thế mới là biết cách yêu bạn.» Nghĩ vậy Dương công liền gọi lệ vào nhủ rằng:

— Mi chớ khá nghĩ gì bổi rồi, cứ nhủ lại người rằng ta đây tiệc khách quá say, đã đi nghỉ rồi, vậy người nên ra ngoài tìm nơi quán trọ đợi mai tỉnh giấc ta sẽ tiếp nghe.

Lính lệ cứ lời ra nhủ Lưu Bình, Lưu liền cáo từ trở ra nhà trọ, bụng nghĩ thầm hoặc hoặc nghỉ nghỉ, chỉ e rằng mình gặp bước nghèo nàn mà người không muốn tiếp chằng.

Dương công trở vào nhà trong lòng buồn thê thảm cho đời mấy bà thê thiếp lên bàn rằng:

— Anh đây có một người bạn cố giao từ lúc hàn vi, kết bằng hữu thân thiết đến nhường cơm sẻ áo, nay anh đã long vân gặp hội, mà bạn anh còn lận đận bước khoa danh, người đương nung cảnh bần hàn, ta nỡ lòng nào hưởng miếng đỉnh chung một mình cho cam, vậy anh muốn đáp người tấm ơn tri ngộ, nay theo người để giúp đỡ tiền lương quần áo an ủi người lúc khuya sớm sách đèn cho san này người công toại danh thành thì lòng anh đây mới được an chút đỉnh, việc đó các mợ định làm sao? Mợ nào sẽ thay anh đi nuôi bạn thay chồng, tổ vàng đá hãy cho anh biết nào?

Có ba vợ ngồi hầu Dương công, nghe chồng nói thì có nàng ba Châu long thưa rằng :

— Đa thưa phu quân, chàng đã tỏ tường ngành ngọn thiếp đây xin dám giải phân : Đạo vợ chồng phu sùng phụ tuân, chàng đã dạy thiếp xin theo ý.

Nhưng thiếp chỉ ngại miệng thế đã có câu rằng « Lửa gần rơm có lúc bén dần », chỉ e sau này muôn một ra sao, uổng công thiếp mà tao khang lỗi đạo ! Mấy lời chân thật xin phu quân thẩm xét cho thiếp được nhờ.

Dương công nói :

— Nàng chớ lo chi điều ấy, anh đây giữ một đức tin, hoàng thiên bất phụ hảo tâm nhân, nếu đá vàng lòng kia giữ trọn, thì mai sau tình nặng nghĩa dày sẽ đền trả công lao.

Bàn rồi Dương công vào phòng đi nghỉ. Sáng hôm sau y lời hẹn hôm trước, Lưu-Bình lại khăn gói quàng vai lệch thếch vào phủ Dương-công. Linh lệ vào báo, Dương công dậy rằng :

— Nay bay lại đây ta nhủ : vốn kia ta cùng người đó bạn thiết chi-lan, nay người chậm bước công danh, toan đến đây để nương náu sách đèn, uhrng ta muốn tìm kế khích lệ cho người chóng được công thành danh toại.

Vậy bay khá đi ra tìm hết lời mà khích động can tràng, làm cho người nổi giận nổi hờn thì ắt là rỗng kia chẳng chịu nằm mãi dưới bèo, ch m nợ nào ư

núp luôn trong lồng chắc sẽ ra đi lập chí cho thành chí mỹ chớ!

Linh lệ vâng lệnh cứ lời ra nói cùng Lưu Bình rằng:

— Gớm thay cho chú, người đầu mà quả tráo trâng, thấy người sang lại bắc quàng làm họ, Quan tôi đâu nào có bạn bấy cùng bạng người khố bện áo ôm mà chú cứ lần khăn kêu tôi vào bầm để tôi phải quở?

Lưu-bình lửa gạn đốt gan, cắn môi trầm ngâm một giây rồi nói:

— Xin chú cứ vào bầm Quan rằng quả tôi là bạn đồng song của quan khi xưa, chính tên gọi Lưu-bình, chứ phải đâu lạ? thế ra quan nhà lại ý mình sang mà quên bạn bán hàn hay sao. À thế ra là phú dịch thê mà quý lại dịch giao có phải chăng?

Linh lệ lại mắng rằng:

— Thôi đi cái chú Lưu-Bình, sao chú cứ lần khăn mãi thế. Chót nhớ độ đang đến đây thì tôi cũng ái ngại chút tình, cửa nhà quau rộng mở hẹp gì, âu là mời chú rời gót nhà bên, để tôi lên thử bầm lại xem.

Lưu Bình bèn vào ngồi chờ ở tả vu, thì thấy lệ bung một mâm cơm gỗ đã tróc sơn, một lưng cơm hầm với một quả cà meo, một chén mắm quả ngấu, Lệ nói rằng:

— Quan tôi ái ngại kẻ đường xa mà lại cho lệnh tôi dọn lưng cơm nhạt, chú hãy soi cho đỡ đói lòng!

Lưu Bình nghĩ thầm tủi phận ứa đôi hăng lệ nhìn com mà ngánh mặt đi rồi nói với lính lệ rằng :

— Tôi xin trước có lời cảm ơn quan cả đã chí tình đối đãi cố nhân, và sau cảm ơn chú đã vì tôi gửi gắm nhiều lời, chứ còn như tôi đây tuy bản bách cổ cùng, nhưng nhìn trên cao chẳng hổ với Thiên-công, ngó xuống thấp không thẹn cùng Địa Đạo, mâm com kia xin gởi lại người thà nhịn đôi cầm hơi bát nước lã.

Nói đoạn Lưu Bình lui thủi đi ra.

Đương Lễ trở vào nhà buồn rầu cho đòi nàng ả Châu long ra nhủ rằng :

— Nay chàng đã ra đi ắt là phần chí công danh, anh nhờ nàng sắp sửa lên đường, dặng vì anh nuôi bạn thay chồng, anh khuyên nàng khá tùy cơ khuyên chàng nấu sữ xôi kinh, giúp chàng ngày đêm com áo, bây giờ đây anh tin ở lòng nàng, khéo khéo giữ gìn gan sắt đá, ở sao cho ngọc lành không vết, nữa một mai sử sách danh đề, thơm ấy rạng tông môn tôn vẻ quý cho đôi ta đó.

Châu long gạt nước mắt thưa rằng :

— Phu-quân đã có lời khuyên và lệnh xuống th ếp đây đầu dám sai lời, nhưng chỉ e rằng lúc mai sau khi giúp chàng được công toại danh thành, mà phận gái xuân xanh chỉ có một thì, đến buổi ra về phần lạt hương phai, e lòng chàng nghĩ sa sôi, đem ghẻ lạnh ở ra lòng ruồng rẫy thì thiếp đây càng khổ tâm hơn.

Dương-lễ cũng xa hàng nước mắt nhủ rằng :

Điều ấy xin nàng chớ nghĩ, giúp được chồng nuôi bạn đã là làm vẹn nghĩa cương thường, còn mai sau anh ăn ở đơn sai xin nhật nguyệt quỷ thần soi xét.

Mấy lời đã phân tỏ, vợ chồng ý hiệp tâm đầu, bèn sắp sửa hành trang, tiền bạc vải lụa, quang gánh cho nàng Châu long lên đường để đi theo Lưu bình mà nuôi chàng ăn học, Châu long từ đó Dương công ra đi, lệ nhỏ ròng ròng muôn phần sức cảm.

Trải bao dặm đường cát bụi, bấy giờ trời nắng hanh, bên đường lá rụng đầy, nàng Châu long đã đi mệt thấy bên đường có cái quán trên có biển đề :

« Nghênh hương quán »

Nàng bèn vào đỗ nghỉ, trong quán Lưu bình đã ngồi uống bát nước đã cạn, điều thuốc lao còn đang hút dở.

Nàng cũng bảo bà hàng giót cho một bát nước, đem cho mấy miếng trầu cau đậu, Lưu bình nhắc trông thấy nàng đủ vẻ tuấn tú, dáng bậc khuê môn, mắt phượng lưng ong, da ngà tóc mây, bận áo lụa mỏng, dắt lược vành ngà thật là dung nhan chẳng khác gì người trong cung quảng rồi sống trần phàm, bát giác tâm hồn trở nên mơ mộng, ngu lòng đầy những lữ thơ, đầy những tình si.

Người dâu như ánh dương quang,
Sắc dâu như lụa như vàng hỡi ai !

Khiến người ngắm những mê say.

Ai ơi, có biết lòng này : ước ao !

Nhưng Lưu-Bình lại thấy vẻ nàng buồn cười rười rượi như lêu rêu chiều thu thì đem lòng ngổn ngoi xa xôi, bàng khuâng bên mộng. Song cũng đánh bạo hỏi rằng :

— Thưa cô, xin cô cho phép tôi được hỏi, thế này khi không phải, chứ cô đi đâu có việc gì mà coi như vất vả thế,

Nàng Châu long không đáp trả lại, chỉ sượng sùng cù mặt xuống, trái tim thổn thức, nường long phập phồng, nước mắt chạy quanh.

Lưu-Bình gắng hỏi đến hai ba lần nàng vẫn không trả lời, biết là hạng người cao quý, Lưu lại nói chữa rằng :

Xin cô đừng e ngại, tôi đây là một đảng thư sinh thấy cô là người tuấn tú khuê môn, lại vào nơi quán nước giữa làng, ắt hẳn có điều chi tự lự, nên mới đánh bạo hỏi thăm, quyết không có ý gì gió giăng bất chính. xin cô lượng xét cho.

Nàng Châu-Long thấy Lưu-Bình đã gạn đến điều bèn nhẹ nhẹ tiếng oanh thưa rằng :

— Dạ dám thưa bác, em đây là một kẻ nữ nhi giữa đường gặp khách hỏi thăm là quý nhưng đâu đã biết lòng ai trong đục mà một lời đã giám giới irao. Nay bác đã tỏ dạ thanh cao, em xin kể hết căn duyên sự lòng : em đây họ Chu tên Mạnh, quê ở vùng gần đây, vốn nhà nề nếp, cũng mạnh thư

Trong tuổi xanh đương độ trăng tròn, những ước ao loan phượng bén duyên cùng bạn làng Nho của Khổng được như thế thì lòng này mới thỏa :

Lấy chồng cho đáng tấm chồng
Bổ công trang điểm má hồng răng đen

Nhưng trách thay cho số phận chẳng may, gặp những người mới lái đặt bày biết bao lời khéo chuyện hay để sử chuyển dạ thông huyền mà ép xuống vào những nơi giàu sang mà ít học

Rồng nào tắm nước ao tù
Người khôn ở với người ngu được nào
Xót thay thân phận tơ đào
Trái duyên khôn ép lẽ trao duyên trời

Bởi xót điều duyên phận éo le như thế nên thiếp nghĩ rằng thà ở vậy như lòng trinh bạch còn hơn bề cùng những người chẳng xứng đáng để sửa túi nâng khăn mà phải chịu suốt đời mang hận, Nhưng ác thay miệng thế đem pha, bởi ở nhà khó nổi an tâm, nên mới phải băng miền tìm nơi cảnh đẹp non tiên để gửi áng xuân tươi cùng ngày tháng cỏ cây cho rồi một kiếp.

Lưu Bình nghe hết sự cơ, động lòng trắc ẩn, càng thêm phục người thực nữ chí cao, liền ngỏ rằng:

— Tôi rất phục nàng là người nữ trung hiếm có, thật là hân hạnh cho tôi được gặp.

Nàng Châu Long lại tiếp rằng :

— Chứ còn như bác đây lai lịch thế nào, hình như bề công danh chưa toại bình sinh nên giao long còn đợi kỳ đại vũ phải chăng ?

Lưu Bình nghe nàng hỏi bùi ngùi tắc dạ, đáp rằng :

— Đội ơn nàng có lòng hỏi đến nói ra tôi những hổ han, bề công danh quá muộn bẵng vàng, cho nên phải chuân truyền đến độ, tôi có một bạn đồng song là Dương Lễ trước kia cùng nhau kết nghĩa chi lan, đã mười năm chung việc sách đèn, nay chàng hiển đạt công danh, tôi tìm đến nhưng chàng ở ra lòng « sang đổi bạn » nghĩ mà ngán cho nhân tình thế thái tôi đành bỏ ra về, tới đây cũng là gặp gỡ duyên nay gặp được nàng mà rã rở can tràng, hân ây cũng hầu vui nhẹ bớt.

Châu Long khuyên giải rằng :

— Thế tình thường như vậy cả, khuyên bác chớ có ưu phiền, người phụ ta, ta gắng sức làm nên cho hơn họ mới phải gan vàng đá.

Thấy nhờ nàng khuyên nhủ dịu dàng, Lưu-Bình càng đem lòng yêu mến, nói rằng :

Đã hay rằng có chí thì hẳn làm nên nhưng giá được người hiền phụ giúp vì mà sửa túi nàng khăn, thì mới mong yên tâm đèn sách. Tôi đây cửa nhà thanh bạch hờ môi ra những thẹn thùng, nhưng giá được nàng đem lòng quyến cố, cùng tôi đây gả chút duyên lành, may sau đây thêm ngọc nhà vàng ơn ấy đáng xem tây non biển.

Nàng Châu-long đáp rằng :

— Nguyên xưa kia thiếp đã nặng lời tự nguyện rằng : quyết bao rờ gặp khách văn chương thì mới xe giầy tần-lấn, chứ tiền lắm bạc nhiều cũng chẳng có màng, nay gặp chàng đây thật là hữu duyên thiên lý năng tương ngộ, vậy thì nếu chàng đã có lòng đoái tưởng, thiếp đây xin nguyện nâng khăn.

Tình đã tỏ tình, duyên đã phải duyên hai người bèn cùng nhau từ đã quán hàng để huê chồng vợ về chốn điền viên.

Về đến chốn gia-đường Lưu bình nghĩ đến cảnh nhà bần bách, biết lấy gì ăn học, cho thành danh tỏ ý lo lắng. Châu long cũng biết từ chuộc, liền đưa ra 3 nén vàng, thở thề nói cùng chàng rằng :

— Đây là chút của riêng em dành giúp được, nay xin để giúp chàng đèn sách bút nghiên.

Lưu bình mừng rỡ khôn xiết, sắm sửa lo bề học tập, sửa sang lại ngôi nhà tranh, đan phên che lại bốn bề. Châu long bàn rằng :

— Bây giờ chàng cần phải chuyên cần đèn sách, còn em đây lo việc vá may, tề gia là đạo đàn bà, vậy nên ngăn nhà này ra làm hai gian, chàng ở gian ngoài, thiếp ở gian trong và khuyên chàng phải sớm khuya ôn tập kinh truyện cho lâu, màn Đồng tử gối Ôn-công sao cho chóng đạt chí trai chớ đừng mải nghĩ chi cái điều hoa-nguyệt, e nữa sao nhãng việc văn bài kinh nghĩa mai sau hoá uổng công lao.

Lưu-Bình nhất nhất nghe lời và mừng thầm rằng đã được vợ hiền biết nghĩ những điều hàn gấm.

Ngày tháng qua đi như then mây, hết bốn mùa hoa cỏ đổi thay, gặp tiết xuân sang lòng người phơi phới, may sao đang lúc Lưu-Bình ngong ngóng đợi tin Trào đình thì gặp được năm mây sấm động có chiếu chỉ nhà vua truyền mở khoa thi để kén sĩ hiền thật chính là một dịp long vân tương hội. Liền nhủ Châu-Long mà nghĩ rằng :

— Ông em từ ấy giúp vì anh được an thân mà đèn sách học hành nay năm mây có chiếu Knai hoa, thật là dịp để thỏa đua tài rồng cá. Vậy em ở lại nhà giúp anh mọi việc cho nên còn anh thì phải phó kính cho kịp buổi tranh khôi đoạt giáp.

Châu-Long mừng rỡ liền sắp sửa hành trang, cơm rỏ nước bầu, tiền lưng, lương trữ, sách vở văn phòng tứ bảo, hỉ đồng một gã đi theo hầu.

Trước buổi ra đi, một đêm êm dịu mảnh trăng sáng rải bên thềm, trước rèm gió lay hoa động, Lưu-Bình bỗng xúc động niềm yêu, phơi phơi cõi lòng lăn vào phòng trong toan muốn cùng nàng thỏa tình ân ái. Châu-Long khôn khéo kiếm lời giải khuyên rằng :

— Xin chàng đừng giữ thói thường tình, trượng phu chí phải cho bền; nay mai công danh gặp hội thiếp đây còn trẻ vội gì; vả lại cái thú ấp yêu nũng nịu thường khi làm nhụt cái khí hăng hái đua ganh, nay mai chàng sắp ra đi sức nhảm vũ môn ba đợt vậy phải giữ gìn trí cho mình mẫn lòng cho chính đính mới mong đoạt được khôi khoa, vậy khuyên chàng

cứ vững đỉnh ninh vàng đá chờ khi công toại danh thành bấy giờ được hoa tở mặt, thế mới là chí cả trượng phu chứ có vôi gì.

Nghe lời nàng khuyên như dao chặt sắt, muôn vàn thâm phục, chàng Lưu đành phải nghe lời, ngày hôm sau đặt bước lên đường để huê sách trăm pho lương một gánh, nhằm kinh thành thẳng tiến đường mây...

Gặp hội đua chen sĩ tử kéo nhau đi như nước chảy, kẻ thì áo lượt quần là người thì bộ nâu áo và tất cả đều nuôi cá trí vượt sóng vũ môn, ai ai cũng tưởng mình sắp trở nên quan lớn.

Lưu Bình ra đi chuyến này thấy lòng phơi phơi vui vui chứ không buồn như xưa nữa, ba ngày thẳng đến kinh thành, tìm một quán trọ khá vào nghỉ.

Hai ngày sau trông nhập trường đã giống, chàng Lưu cùng bao nhiêu sĩ tử đều vào, thội thì đem tài nhả ngọc phun châu, gắng hết thơ hay nghĩa giỏi, Lưu Bình quyền đã xong trước vào nộp xong rồi ra quán trọ đợi lúc yết bảng đề danh.

Sau phen chờ đợi phấp phỏng đến hôm ra ngó bảng quả thấy tên đề chôi chôi « Lưu Bình chiếm khôi khoa ».

Thế là Lưu Bình nay đã đỗ cao, vào lay tạ đơn tì đề vua ban áo mũ cân đai rồi ra về vinh quy bái tổ.

Từ khi Lưu Bình ra đi, Nàng Châu Long ở nhà chờ tin ngong ngóng, bỗng được người về báo

tin mừng rang Lưu Bình đã chiếm khôi nguyên, nàng mừng quá vội lánh sang bên nhà láng giềng chờ cho chàng về đến nhà thì gửi lời sang vọng mừng rằng : chàng nay được công toại danh thành áo gấm về làng thật đã thỏa chí bình sinh.

Đoạn rồi cất gót lên đường đi thẳng, thế là việc giúp bạn đã xong, nàng xăm xăm trở về nhà Dương Công với một tấm lòng nhẹ nhàng vui vẻ.

Lưu Bình thì đồ rồi lòng riêng hớn hởi, dục ngựa về mong gặp mặt vợ để tỏ niềm nhớ mong và lấy ơn vua lộc nước để đền đáp lại tấm ơn xưa nhưng nào ngờ lúc chưa đắc chí thì cùng nhau xum họp mà lúc đã hiển danh thì nàng đã tẻch với ôi ! Lòng chàng Lưu Bình lúc này xiết bao thương xót hổ tiếc !

Nàng Châu Long ra về đi được nửa đường thì gặp gia đồng của Dương-Công đi đón, nàng bảo nó rằng :

— Bây giờ ta thì dở về bẩm mệnh Dương-Công còn người phải nghe nhời ta dẫn, phải tìm đến nhà Lưu-Công mà xin vào ở đây hầu hạ sớm hôm an ủi cho người kẻo khi trước còn hàn vi ta ở cùng người nay người được nhẹ bước thang mây ta lại tẻch ngàn dặm liễu chắc làm cho người khổ tâm, người phải theo như ta đã dẫn, nếu sau này Lưu-Công có buồn thảm nhớ nhưng ta quá thì người nên đem lời dịu ngọt nỉ non khuyên nhủ mà nói rằng ta là một người tiên giáng thế giúp chàng cho phỉ chí thành danh, nay hạn ở hạ giới hết rồi ta phải về châu tiên giới, mà lại khuyên người muốn giải sầu khuấy nhớ thì tìm sang phủ Dương-Công để anh

em gần lấy nghĩa cửu giao nghe chưa ?

Hề đồng nhất nhất vâng lời tìm đến nhà Lưu Bình thì thấy Lưu công vừa về đương hoảng hốt bồi hồi, tìm nàng khắc khoải.

Hề đồng liền sấn lại gần x n vào ở hầu.

Còn nàng Châu Long thẳng đường thủy đạo về đến phủ Dương công, thì đã có tin báo trước nên Dương công đã cho người đi đón, vợ chồng gặp nhau nửa mừng nửa lệ, Dương công nói.

— Em thật đã giầy công vì ta nuôi bạn thay ta gan thục nữ đó ai mà sánh được, công lệnh đó xem tây non biển, ta ghi lòng tạc dạ hao quên, nay thương nàng vóc vờ mai gầy vì đã trải bao công khó nhọc, bạc trăm lạng xin em nhận lấy gọi là của ta tỏ chút báo đền.

Nàng Châu Long từ tạ mà rằng :

— Xin phu-quân chớ bận lòng nghĩ thế, phận nữ nhi phải trọn chữ tòng-phu, xa nhau gần ấy tháng ngày thếp một lòng uy hoặc hướng dương, nay trở ra về thấy cảnh nhà vẫn khang ninh như trước thì lòng này bao xiết hân hoan.

Lại nói về chàng Lưu-Bình từ khi trở về không thấy Châu Long đâu thì ngày đêm lo n, hĩ nhớ thương biếng ăn biếng ngủ, nhu đại, như ngây, thường khi đêm ngủ thì nói mơ nói sáng, ban ngày chỉ thờ thần chẳng muốn làm gì cả, Hề đồng biết ý gọi chuyện, Lưu công đem ngỏ thật sự lòng kể cho nó nghe nó nghe chuyện từ ngày cùng Châu long gặp gỡ Hề đồn. liền cười lên mà hỏi rằng :

Thưa thầy : thế thì hình dáng bà con, con xin tả để thầy hay xem có phải chăng :

Bà con người nhỏ nhỏ thon thon nước da trắng như phấn, làn môi thắm như son, lông mày phượng hơi cong mà nhạt, mắt đưa làn rất sắc mà nhất là lúc cười thì sinh rõ như tiên.

Lưu bình gật đầu khen là đúng và hỏi nó rằng :

— Vậy tại sao con lại biết được tổ tước, hề đồng nói :

— Vì hôm nọ con đã được gặp đây, chính cái hôm mà thầy về bái tổ vinh quy.

Lưu bình gặng hỏi :

— Là sao ! con gặp ở đâu ?

Hề đồng đáp :

Ấy chính là con gặp ở chước « quán nghênh hương » lúc ấy một đoàn xe loan phấp phới tiên nga thê nữ theo hầu, chính bà con thì cưỡi trên phụng liền chọt vút bay lên, rồi cả đoàn xe rồng cùng bay lên, lúc ấy có một đám mây hồng là là hiện xuống rồi điều biến đi cả.

Lưu bình nghe vậy thì đoán rằng chắc là tiên nương giáng hạ giúp cho mình nên nghiệp công khanh rồi trở về trời từ ấy cũng bớt phần thương nhớ.

Một hôm nhân buổi êm trời, hề đồng thấy Lưu công ngồi một mình buồn rầu liền thưa rằng :

— Xin thầy chớ nên tư lự e hại đến sức khỏe, thầy nên tìm đến thăm các bạn cho khuây.

Lưu bình cho là phải nhân gặp lúc phở kinh nhậm chức, sắp hành trang sắm sửa ra đi, thì đêm trước nằm mộng lại bỗng thấy Châu-long hiện về, mở cửa bước vào rồi biến mất, sáng giậy mới cho hề đồng hay, hề đồng liền giải mộng rằng .

Thưa thầy : điềm đó chính là rất tốt, gặp người cũ ứng vào nghĩa chi lan, con nghe thầy trước có bạn họ Dương nay sang đây tất có điều mừng gì đó, và hình như trước kia thầy bản khó, nay đã đỗ quan sang, nay đến chơi cho tỏ thau vàng cũng là một điều nên lắm, thưa thầy.

Nghe hề đồng bản cũng xuôi tai mà quả đúng chuyện đầu đuôi kỳ vắng. Lưu-Bình liền cho sắm sửa xe loan sắp đủ nghi trượng để sang thăm Dương Lễ.

Đường hoè dăm liều ngựa xe rong ruổi bằng chừng ba ngày tới phủ Dương công cho người vào báo tin

Trước kia khi Lưu-Bình còn nghèo khổ đến phủ Dương bị lính lệ ra xua đuổi, nay thì đã khác vừa được tin báo đã thấy một đoàn xe trước ngựa sau ra đón. Khi xe Lưu-công đến nơi thì Dương công đã chỉnh tề khăn áo đứng đón ngay nơi cổng vào. Gặp nhau tay bắt mặt mừng truyện trò hoan hỉ, thòì thì gặp nhau trong lúc cùng phú quý vinh hoa, cái vui mừng đó kể sao cho xiết.

Hai người cùng vào nhà trong đã thấy trần thiết cực kỳ sa hoa mỹ lệ, nào đỉnh đồng nghi ngút hương trầm, lọ sứ tốt tươi hoa cúc, diêm màn kim tuyến, khay chén pha lê, tiệc bày toàn sơn hào hải vị, quả quý rượu ngon, chén m ến nệm đào, sập quý ghế

dầu để ngồi, quân hầu đẩy tờ để sai cái gì cũng được mùi phú quý

Lưu công và Dương công ngồi vào bàn tiệc, khi tiệc đến nửa vơi, lúc ấy chén ngà đã cạn, bâng hoàng giờ, Dương công mới gạn đến chuyện riêng tây mà hỏi Lưu công rằng :

Công danh nay đã thoả nguyện, chẳng hay hiền khế đã định bề gì thất nơi nào hay chưa ?

Lưu công chợt nhớ đến nệm riêng nhỏ sa hàng ệ, phần lại nghĩ giận Dương công ngày trước bạc đãi mình nên đem lời trách móc và tỏ hết câu chuyện gặp gỡ được Châu long giúp của giúp công nên mới thành danh, tưởng trở về đoàn viên làm lễ thành thân, ai ngờ nàng liết sạch giá trong trở về tiên giới.

Dương công liền cho hề đồng vào mời ba nàng ra hầu rượu, thì đến tuần thứ ba rõ ràng nàng ả Châu-Long, áo xiêm rực rỡ mời Lưu công một chén rượu mừng.

Lưu công chợt nhìn thấy nàng thì lòng riêng tê tái như người trong mộng

Dương công mới kể hết mọi nỗi từ trước cho Lưu công nghe. Lưu công bấy giờ mới rõ tình thâm của bạn lòng rất cảm phục đem lời chân trọng tạ ơn và lấy ra nghìn lượng bạc để đền công nhưng Dương công không nhận

Hai nhà Lưu Dương từ ấy muôn đời tiếng khen

CHUNG

